

Звіт
про результати діяльності
Державної служби статистики України
за 2016 рік

Київ - 2017

З м і с т

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Про Держстат 3

Напрями діяльності Держстату 5

II. ОСНОВНІ ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

Організація і проведення
державних статистичних спостережень 6

Поширення інформації та комунікації 7

Взаємодія з респондентами 10

Розвиток інформаційних технологій 12

Удосконалення статистичної методології 13

Інформаційне забезпечення моніторингу
державних та міжнародних програм і стратегій 18

Удосконалення законодавства 19

III. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО 20

IV. КАДРОВЕ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Удосконалення системи управління персоналом,
підготовки та навчання кадрів 23

Запобігання та протидія корупції 26

Результати фінансової діяльності,
використання коштів державного бюджету..... 27

І. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Про Держстат

Держстат є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі статистики, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра економічного розвитку і торгівлі. Він є основним виробником офіційної статистичної інформації щодо економічної, соціальної, демографічної й екологічної ситуації в Україні та її регіонах.

Місія Держстату – реалізація державної політики у галузі статистики з метою забезпечення держави і суспільства всебічною та об'єктивною статистичною інформацією.

Мета діяльності Держстату – надання статистичної інформації високої якості. Розроблення та поширення інформації повинно відповідати міжнародним стандартам. Це означає, що статистичні дані є співставними і методологічно обґрунтованими.

Основні документи, що регулюють діяльність Держстату:

- Закон України "Про державну статистику";
- Положення про Державну службу статистики України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481 (далі – Положення);
- Стратегія розвитку державної статистики на період до 2017 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 № 145-р (далі – Стратегія-2017);
- План державних статистичних спостережень (далі – ПДСС).

Основні завдання державної статистичної діяльності визначаються довгостроковими програмами розвитку. Наразі Держстат реалізує п'яту таку програму – Стратегію-2017. Для реалізації Стратегії-2017 розроблено відповідний план дій, яким передбачено заходи за кожним напрямом розвитку державної статистики.

У своїй діяльності органи державної статистики орієнтуються на відповідні державні документи, зокрема на Стратегію "Україна - 2020", ініційовану Президентом України, програму діяльності Кабінету Міністрів України, а також на зобов'язання України, які виникають у контексті європейської інтеграції.

Система органів державної статистики складається з апарату Держстату, територіальних і функціональних органів (підприємств, установ та організацій, що належать до управління Держстату).

Держстат здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи (далі – ТОД) – Головне управління регіональної статистики та 25 головних управлінь статистики в областях і м. Києві (без урахування територіальних органів, розташованих на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя), у складі яких функціонують 275 відокремлених підрозділів районного (міського) рівня.

До **сфери управління Держстату** належать два суб'єкти господарювання, які провадять виробничу діяльність:

- Державне підприємство "Інформаційно-аналітичне агентство" (<http://iaastat.kiev.ua/>);
- Національна академія статистики, обліку та аудиту (<http://nasoa.edu.ua>).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835 "Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних" (зі змінами) Держстат оприлюднює на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних (<http://data.gov.ua>) фінансову звітність суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що належать до сфери управління Держстату.

2. Напрями діяльності Держстату

Відповідно до Положення та Стратегії-2017 протягом 2016 року Держстат здійснював свою діяльність за такими основними напрямками:

- організація і проведення державних статистичних спостережень (далі – ДСС) за соціально-економічними й демографічними процесами, екологічною ситуацією в Україні та її регіонах, а також підготовка за їх результатами статистичних публікацій (інформації);
- моніторинг інформаційних потреб користувачів, забезпечення їх вільного доступу до статистичних даних, підвищення рівня відкритості та прозорості роботи органів державної статистики;
- установа партнерських стосунків із респондентами державних статистичних спостережень, зменшення звітного навантаження, забезпечення достовірності статистичних даних;
- розроблення та впровадження новітніх інформаційних технологій збирання, опрацювання й передачі статистичної інформації;
- розроблення та впровадження науково обґрунтованої статистичної методології, удосконалення звітно-статистичної документації та статистичної інфраструктури;
- удосконалення нормативно-правової бази у сфері статистики;
- запровадження в практику діяльності органів державної статистики міжнародних, насамперед європейських, статистичних стандартів і рекомендацій.

II. Основні підсумки діяльності

1. Організація і проведення державних статистичних спостережень

Відповідно до ПДСС у 2016 році Держстат **провів 91 ДСС**. Інформація збиралась **за 126 формами** ДСС за різними розділами і тематикою статистики (у 2015 році – за 154 формами ДСС), зокрема:

- | | |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> ➤ населення та міграція ➤ ринок праці ➤ доходи та умови життя ➤ населені пункти та житло ➤ освіта ➤ охорона здоров'я ➤ соціальний захист ➤ правосуддя ➤ політична та інша суспільна діяльність ➤ культура ➤ туризм ➤ навколишнє середовище ➤ інформаційне суспільство | <ul style="list-style-type: none"> ➤ національні рахунки ➤ ціни ➤ енергетика ➤ промисловість ➤ сільське, лісове та рибне господарство ➤ капітальні інвестиції ➤ будівництво ➤ транспорт ➤ зовнішньоекономічна діяльність ➤ внутрішня торгівля ➤ діяльність підприємств ➤ наука та інновації |
|---|---|

Усього у 2016 році органи державної статистики отримали від респондентів і опрацювали **9,2 млн первинних звітів** (у 2015 – 11,8 млн).

Державні статистичні спостереження у 2011-2016 роках



Водночас Держстат для проведення ДСС у 2016 році отримував адміністративні дані від державних органів, установ, організацій за 53 угодами щодо взаємообміну інформаційними ресурсами. Постійна оптимізація форм ДСС, застосування вибірових методів спостереження та науково обґрунтованої методології, більш широке використання адміністративних даних дозволили забезпечити виробництво необхідного обсягу статистичної інформації при суттєвому скороченні звітного навантаження на суб'єкти господарювання.

2. Поширення інформації та комунікації

Основним джерелом поширення інформації є **веб-сайти** Держстату (<http://www.ukrstat.gov.ua/>) та територіальних органів державної статистики (<http://www.ukrstat.gov.ua/work/region.html>).

На цих інтернет-ресурсах у вільному доступі розміщується уся статистична інформація та публікації, які готуються відповідно до ПДСС. Для зручності користувачів на сайті представлено річний календар оприлюднення інформації (http://www.ukrstat.gov.ua/plansite/pl_2017.htm).

Протягом 2016 року лише на офіційному веб-сайті Держстату було зафіксовано 2,16 млн відвідувань (у 2015 році – 1,8 млн).

Для інформування суспільства щодо соціально-економічної ситуації в країні органи державної статистики підготували такі **видання**:

- статистичні збірники – 535 (з них ТОД – 490);
- статистичні бюлетені – 6013 (з них ТОД – 5 827);
- доповіді – 1306 (з них ТОД – 1 257);
- експрес-випуски – 12 654 (з них ТОД – 12 406).

Каталог видань представлено на веб-сайті Держстату за посиланням: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2012/12_2012/cat_17.zip.

Органи державної статистики проводили значну роботу з **висвітлення** результатів ДСС **у засобах масової інформації** (далі – ЗМІ). Упродовж 2016 року, як і у 2015 році, було оприлюднено майже 4 тис. повідомлень про соціально-економічне становище України та її регіонів (у т. ч. у друкованих ЗМІ, на радіо та телебаченні).

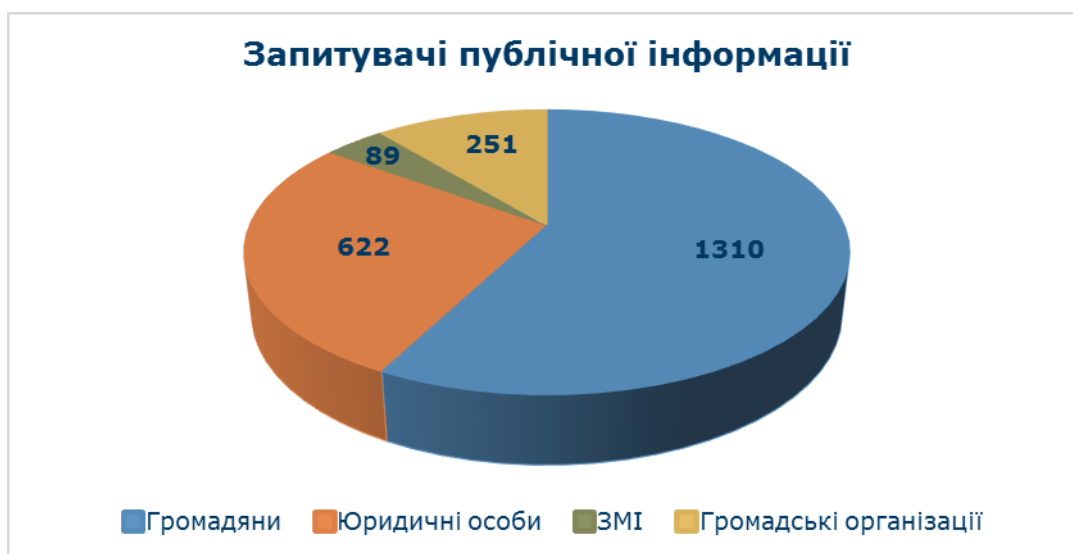
Повідомлення про соціально-економічне становище України, яке готує Держстат для засобів масової інформації, щомісячно друкується в газеті "Урядовий кур'єр" та розміщується на веб-сайті. Крім того, Держстат безпосередньо співпрацює із газетами та журналами: "Урядовий кур'єр", "Голос України", "Сьогодні", "Праця і зарплата", "Довідник кадровика", "Фокус", "Термінал", телеканалами: Перший Національний канал України, "1+1", "Інтер", "ІСТV", "СТБ", "Київ", "Україна"; інформаційними агентствами: "Укрінформ", "УНІАН", "РБК-Україна", "Дело.ua".

З метою забезпечення **участі громадян** в управлінні державними справами, здійснення координації заходів, пов'язаних із проведенням консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики у сфері статистики, у Держстаті з червня 2015 року функціонує **Громадська рада**.

У 2016 році було проведено 4 засідання Громадської ради, на яких обговорювалися такі питання:

- проект ПДСС на 2017 рік;
- проект бюджету Держстату на 2017 рік;
- план закупівель Держстату на 2016 рік;
- основні напрями співпраці Громадської ради та Держстату у 2017 році;
- проект Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва, підготовленої Міністерством економічного розвитку і торгівлі України;
- забезпечення виконання Указу Президента України "Про пріоритетні заходи щодо сприяння зміцненню національної єдності та консолідації громадянського суспільства, підтримки ініціатив громадськості у цій сфері".

З метою забезпечення **права громадян на отримання публічної інформації** відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації", у 2016 році Держстат надав відповіді на 2272 запити (у 2015 році – 2286), ТОД – на 3214 запитів (у 2015 році – 1867) (http://www.ukrstat.gov.ua/publ_inf/zv_niz/zv_2016.htm).



Згідно з вимогами Конституції України, Закону України "Про звернення громадян" та на виконання Указу Президента України від 07 лютого 2008 року № 109/2008 "Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування" органи державної статистики проводили відповідну роботу щодо розгляду **звернень громадян**.



Упродовж 2016 року було розглянуто 4020 звернень, що надійшли до Держстату та його територіальних органів. Безпосередньо Держстат отримав 161 звернення громадян, ТОД – 3859.

Крім того, від державної установи "Урядовий контактний центр" Держстат отримав 69 звернень громадян, що надійшли на **урядову "гарячу лінію"**. Усі звернення розглянуті відповідно до норм чинного законодавства.

Найбільш актуальними питаннями, що порушували громадяни у зверненнях до органів державної статистики впродовж року, були: надання інформації за різними галузями статистики, інформації з Реєстру статистичних одиниць, надання роз'яснень з питань застосування статистичної методології та національних статистичних класифікацій (класифікаторів), кадрові питання.

Водночас Держстат у звітному році надавав іншим державним органам, установам, організаціям інформацію за 43 угодами щодо взаємообміну інформаційними ресурсами.

З метою визначення потреб користувачів у статистичних даних і їх задоволення органи державної статистики у 2016 році провели 61 **анкетне опитування** користувачів зі статистики:

- промисловості;
- сільського господарства;
- ринку праці;
- охорони здоров'я;
- діяльності підприємств;
- обстеження умов життя домогосподарств;
- навколишнього середовища.

Усього було отримано та опрацьовано 2935 анкет. Результати опитувань розміщено на веб-сайті Держстату в розділі "Анкетні опитування" (http://www.ukrstat.gov.ua/anketa/opituvan_.htm).

Упродовж 2016 року продовжувалась робота з підготовки **звітів з якості** державних статистичних спостережень. Так, на основі рекомендацій щодо підготовки та погодження стандартного звіту з якості державного статистичного спостереження, які визначають єдині підходи до його складання, було підготовлено та розміщено на веб-сайті Держстату 28 стандартних звітів з якості ДСС (http://www.ukrstat.gov.ua/suya/st_zvit/st_zvit.htm).

3. Взаємодія з респондентами

У роботі з респондентами пріоритетом є **зменшення звітного навантаження**. З цією метою у звітному році Держстат продовжував роботу з оптимізації інформаційних потоків і уникнення дублювання даних у формах ДСС і адміністративної звітності. Для цього значно розширено **взаємообмін інформаційними ресурсами** між органами державної статистики та іншими органами державної влади, установами, організаціями на основі відповідних угод. У 2016 році порівняно з попереднім роком звітне навантаження на респондентів зменшилося на 19,4% (у 2015 році – на 13,4%) за рахунок удосконалення звітно-статистичної документації, запровадження вибірових методів обстеження, зменшення кількості форм ДСС, а також збільшення обсягу адміністративних даних, які використовуються у статистичних цілях.

Кількість респондентів, які прозвітували у 2016 році до органів державної статистики в електронному вигляді, порівняно із 2015 роком збільшилась на 39 тис. одиниць та становила близько 244 тис. суб'єктів.



Частка респондентів, які подали статистичну звітність в електронному вигляді в IV кварталі 2016 року, становила 48,6% від загальної кількості респондентів, що прозвітували до органів державної статистики.



Упродовж звітного року розширився перелік акредитованих центрів сертифікації ключів (далі – АЦСК), підключених до системи електронної звітності органів державної статистики, що дозволило респондентам використовувати електронні цифрові підписи 10 АЦСК для подання звітності в електронному вигляді.

Для встановлення партнерських відносин із респондентами та забезпечення достовірності первинних статистичних даних органи державної статистики продовжують практику проведення нарад і семінарів щодо обліку та звітності, надання консультацій з питань методології, складання форм ДСС тощо. Так, у 2016 році ТОД провели 1,7 тис. інструктивних нарад із респондентами з питань запровадження нових або внесення змін до чинних форм ДСС.

4. Розвиток інформаційних технологій

Основними напрямками впровадження інформаційних технологій у галузі статистики у 2016 році були: удосконалення системи збирання форм ДСС в електронному вигляді, продовження робіт із переведення ДСС до Інтегрованої системи статистичної інформації (далі – ICCI), розширення системи електронного документообігу Держстату.

Крім того, у звітному році продовжувалися роботи щодо наповнення бази метаданих ICCI, а саме протестовано та введено в промислову експлуатацію ДСС:

- "Об'єкти господарського обліку" за формою № 6-сільрада (річна);
- "Звіт про використання та запаси палива" за формою № 4-мтп (місячна);
- "Продаж світлих нафтопродуктів і газу" за формою № 1-торг (нафтопродукти) (місячна) для юридичних та фізичних осіб.

Створено метадані та проведено тестові випробування за ДСС:

- "Основні показники короткострокової статистики будівельних робіт" за формою № 1-кб (місячна);
- "Звіт про використання та запаси палива" за формою № 4-мтп (річна).

Водночас у 2016 році ICCI було розгорнуто в Головному управлінні статистики у Луганській області, здійснено заходи з навчання та підвищення кваліфікації 70 працівників органів державної статистики щодо роботи в ICCI, виконувалось технічне та методологічне супроводження ICCI, а саме: виправлення помилок роботи системи, надання технічних консультацій користувачам державного та регіонального рівнів; забезпечення працездатності серверів державного та регіонального рівнів; створення резервних копій баз даних; установлення клієнтських додатків; моніторинг роботи ICCI в цілому тощо.

У рамках реалізації основних напрямів Стратегії-2017 у 2016 році було здійснено заходи щодо закупівлі ліцензій програмного продукту "Megapolis.Документообіг", що забезпечить підключення всіх ТОД до системи електронного документообігу органів державної статистики та сприятиме ефективному вирішенню поставлених задач у розрізі контролю та виконання завдань ТОД, а також дозволить здійснювати обмін вхідною і вихідною документацією між Держстатом і ТОД та працювати в системі електронної взаємодії органів виконавчої влади.

5. Удосконалення статистичної методології

У звітному році Держстат продовжував здійснювати заходи з подальшого вдосконалення методології збирання та оброблення статистичної інформації, адаптації національних методологічних засад статистики до вимог міжнародних та європейських стандартів, покращення організації ДСС, оптимізації їх кількості та поліпшення змістовності. Цей напрям роботи організує й координує Комісія з питань удосконалення методології та звітної документації (далі – Комісія), яка у своїй роботі бере до уваги оцінки й пропозиції користувачів статистичної інформації та респондентів ДСС.

Протягом 2016 року Комісія схвалила 33 методологічні положення, розроблені за різною статистичною тематикою (у 2015 році – 39).

На виконання Заходів щодо реалізації у 2016 році Стратегії-2017, з урахуванням положень міжнародного стандарту Системи **національних рахунків** 2008 року запроваджено нові фінансові інструменти та вдосконалено розрахунки балансів фінансових та нефінансових активів і пасивів. Результати розрахунків оприлюднені на офіційному веб-сайті Держстату.

У галузі **статистики промисловості**, починаючи з даних за січень 2016 року, запроваджено розрахунок сезонно скоригованого індексу промислової продукції в цілому. Удосконалено методологічні положення з розрахунку індексу обороту продукції промисловості з урахуванням розрахунку індексів внутрішнього та зовнішнього обороту.

У сфері **статистики ділової активності підприємств** запроваджено розрахунок і публікацію індикатора ділового клімату, передбаченого Об'єднаною гармонізованою програмою Європейського Союзу щодо обстежень тенденцій ділової активності бізнесу та споживання.

З метою подальшої гармонізації **структурної статистики підприємств** із європейським законодавством: запроваджено в національну практику Методику перевірки якості взаємопов'язаних показників структурної статистики, яка ґрунтується на документі Евростату "The SBS validation process"; розраховано з використанням Методики розрахунку показників структурної статистики з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців та оприлюднено на веб-сайті Держстату інформацію за 2013-2015 роки за всіма показниками структурної статистики, передбаченими Регламентом ЄС № 295/2008 від 11.03.2008.

З метою поглибленого аналізу стану **сільського господарства** країни та проведення відповідних міжнародних порівнянь, проведено самооцінку системи сільськогосподарської статистики України та її потенціалу на основі національного запитальника "Оцінка сільськогосподарської та сільської статистики в Україні", розробленого з використанням відповідних рекомендацій Продовольчої і сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй (ФАО). Протягом 2016 року у сфері статистики сільського господарства були удосконалені методологічні положення з організації державних статистичних спостережень щодо реалізації продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами; щодо виробництва продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин і забезпеченості їх кормами; щодо надходження сільськогосподарської продукції на переробні підприємства; а також методики проведення розрахунків основних статистичних показників виробництва продукції тваринництва та забезпеченості кормами сільськогосподарських тварин.

У 2016 році упроваджено оновлене ДСС щодо **рибогосподарської діяльності** підприємств (із використанням затвердженої Номенклатури продукції рибальства й аквакультури, співставної зі Статистичною класифікацією продукції (СКП–2011) та Класифікацією продукції за видами економічної діяльності Європейського Союзу (CPA 2008), що надало можливість отримувати інформацію про вилов водних біоресурсів за їх видами та за видами водойм і районами промислу. У розміщеному на офіційному веб-сайті Держстату статистичному бюлетені "Добування водних біоресурсів" уперше включено інформацію про середні ціни на водні біоресурси.

У сфері статистики **зовнішньої торгівлі товарами** на основі європейських документів підготовлено Методику сезонного коригування вартості експорту-імпорту товарів. Проведення розрахунків сезонного коригування вартості експорту-імпорту товарів дозволить отримувати на рівні зі звичайними показниками обсягів зовнішньої торгівлі товарами показники експорту-імпорту товарів з урахуванням сезонної складової. Публікація статистичної інформації щодо сезонно скоригованих показників вартості експорту-імпорту товарів розпочнеться у 2017 році.

У сфері статистики **зовнішньої торгівлі послугами** у 2016 році запроваджено в практику Методику ретроспективного перерахунку вартості послуг з переробки у зовнішньоекономічній діяльності, що розроблена за міжнародними рекомендаціями. Згідно з цією методикою проведено ретроспективний перерахунок динамічного ряду показників зовнішньої торгівлі послугами 2000–2012 років. Результати представлено на офіційному веб-сайті Держстату.

У сфері статистики **внутрішньої торгівлі** для розрахунків обсягу роздрібного товарообороту фізичних осіб-підприємців розроблено нову Методику розрахунку обороту роздрібної торгівлі з урахуванням діяльності фізичних осіб-підприємців на основі адміністративних даних Державної фіскальної служби. Розрахунки та публікація статистичної інформації щодо обороту роздрібної торгівлі згідно з цією Методикою розпочнеться у 2017 році.

У сфері **статистики енергетики**, на виконання Директиви 2008/92/ЄС Європейського парламенту та ради від 22 жовтня 2008 року (далі – Директива 2008/92/ЄС), Держстат підготував Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження про ціни на природний газ, який постачається кінцевим споживачам. Удосконалено методологічні положення з організації державних статистичних спостережень зі статистики палива й енергії.

Затверджено нову редакцію Методологічних положень щодо організації статистичного спостереження за змінами **цін (тарифів) на споживчі товари (послуги)** і розрахунків індексів споживчих цін. Актуалізовано споживчий набір товарів (послуг)-представників для розрахунків індексів споживчих цін. Проведено експериментальні розрахунки індексів споживчих цін на основі вагової структури за даними національних рахунків.

У 2016 році відбувалося подальше вдосконалення методології **вибіркових обстежень населення (домогосподарств)** з метою гармонізації з вимогами європейської статистичної системи. Були розроблені в новій редакції Методологічні положення з підготовки стандартних звітів з якості державних вибіркових обстежень населення (домогосподарств), гармонізовані з вимогами Стандарту Європейської статистичної системи щодо звітів з якості (2009). Підготовку оновлених звітів з якості державних вибіркових обстежень населення (домогосподарств) впроваджено в діяльність органів державної статистики, починаючи з 2016 року. Для підвищення якості оцінювання основних показників вибіркового обстеження умов життя домогосподарств було розроблено Методику коригування показників життєвого рівня домогосподарств з метою врахування доходів і витрат найбільш забезпеченого населення.

Для приведення методологічно-організаційного забезпечення вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності у відповідність до оновлених стандартів Міжнародної організації праці, прийнятих 19-ю Міжнародною конференцією статистиків праці, у 2016 році розроблено Методологічні положення щодо класифікації та аналізу **робочої сили** й окремих форм трудової діяльності, які будуть запроваджені в

практику роботи органів державної статистики з 1 квітня 2017 року. Крім того, продовжувалася робота з удосконалення методологічних та організаційних положень щодо здійснення обстежень підприємств із питань статистики оплати праці й вартості робочої сили відповідно до стандартів ЄС. Зокрема, на основі зазначених стандартів у 2016 році здійснено експериментальні розрахунки квартального індексу вартості робочої сили.

У галузі **статистики інновацій** відповідно до методики розрахунку сумарного індексу інновацій (CII) запроваджено розрахунок і публікацію CII. Цей індекс забезпечує можливість оцінки та виміру стану інноваційної діяльності в країні та оприлюднюється в статистичному збірнику "Наука та інноваційна діяльність в Україні", що розміщується на офіційному веб-сайті Держстату. В рамках виконання Стратегії-2017 затверджено Методику розповсюдження результатів вибіркового обстеження інноваційної діяльності підприємств на генеральну сукупність. Упровадження методики у статистичну практику дозволить забезпечити порівнянність даних для проведення міжнародних зіставлень та зменшити звітне навантаження на респондентів.

У 2016 році здійснювались роботи щодо удосконалення статистики **науки**. Затверджено нову редакцію Методологічних положень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності, які визначають методологію проведення оновленого ДСС щодо наукових досліджень і розробок відповідно до стандартів ЄС у частині переліку показників згідно з Регламентом (ЄС) № 995/2012 від 26 жовтня 2012 щодо докладних правил для реалізації Рішення № 1608/2003/ЄС Європейського парламенту й ради, що стосуються виробництва й розвитку статистики по науці й технологіях, та Керівництва Фраскаті.

У сфері статистики **інформаційного суспільства** розроблено оновлені Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) на підприємствах, у частині впровадження інструментарію, який гармонізований із запитальником Конференції Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку, а також запитальником Евростату з питань використання ІКТ на підприємствах. Також за результатами вдосконалення програми модульного опитування домогосподарств з урахуванням вимог Міжнародної спілки електрозв'язку до вимірювання доступу домогосподарств і приватних осіб до інформаційно-комунікаційних технологій був уперше підготовлений та розміщений на веб-сайті Держстату збірник "Доступ домогосподарств України до Інтернету у 2015 році".

Протягом 2016 року були удосконалені методологічні положення з організації державних статистичних спостережень зі статистики водного, автомобільного та міського електричного транспорту, додержання вимог адміністративного законодавства.

Відповідно до ПДСС для забезпечення виконання заходу щодо розробки рекомендації з перерахунку на початок року остаточних **підсумків перепису населення** для забезпечення актуалізації даних чисельності населення у міжпереписний період у IV кварталі 2016 року розроблено Методику перерахунку на початок року остаточних підсумків Всеукраїнського перепису населення, яку згідно з рішенням Комісії направлено на наукову експертизу до Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи Національної академії наук України.

У 2016 році відбувався подальший розвиток та вдосконалення **Реєстру статистичних одиниць** (PCO) як інструменту проведення ДСС, підвищення його якості. На основі даних PCO набуває подальшого розвитку новий напрям вітчизняної статистики – спостереження за демографією підприємств. Відповідно до розробленої у попередні роки методології проведено експериментальні розрахунки щодо деталізації основних показників демографії підприємств за їх розмірами, видами діяльності тощо. Результати цих розрахунків будуть представлені на офіційному веб-сайті Держстату у 2017 році. Відповідно до європейських документів та рекомендацій ООН з ведення реєстрів підприємств створено методологічне підґрунтя для удосконалення обліку статистичних одиниць у PCO. Проведено комплекс заходів з метою наповнення PCO додатковими адміністративними даними.

Водночас, відповідно до статті 16 Закону України "Про державну статистику", Держстат здійснює **погодження методології та звітної документації**, пов'язаних зі збиранням та використанням адміністративних даних. Упродовж звітного року було погоджено методологічну та звітну документацію 10 державних органів, установ, організацій: Національного банку України, Міністерства фінансів України, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства молоді та спорту України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Пенсійного фонду України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Національного агентства України з питань державної служби.

6. Інформаційне забезпечення моніторингу державних та міжнародних програм і стратегій

Держстат на виконання окремих рішень Кабінету Міністрів України здійснював відповідне інформаційне забезпечення. Результати державних статистичних спостережень використовувалися для підготовки та інформаційного забезпечення моніторингу державних програм, зокрема:

- Стратегії подолання бідності, схваленої Кабінетом Міністрів України від 16.03.2016 № 161-р;
- Моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 20.06.2012 № 554;
- Моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 856 "Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики";
- Моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного значення для визнання територій депресивними, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 № 235;
- Оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів, районів та міст обласного значення, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 476.

Водночас результати державних статистичних спостережень використовувалися для підготовки проекту Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва, розробленої Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.

Крім того, у 2016 році в рамках роботи тематичних підгруп міжвідомчої робочої групи для організації процесу імплементації Цілей сталого розвитку для України Держстат брав участь в опрацюванні переліку завдань та показників, на підставі яких здійснюватиметься моніторинг досягнення Цілей сталого розвитку на національному рівні.

7. Удосконалення законодавства

Відповідно до пункту 9 Положення за звітний рік Держстат видав 270 наказів з основної діяльності, з них 4 нормативно-правові акти зареєстровано в установленому порядку в Міністерстві юстиції України.

Розроблений на виконання міжнародно-правових зобов'язань, визначених у статті 355 глави 5 розділу V Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, проект Закону України "Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність", згідно з постановою Верховної Ради України № 1707-VIII "Про порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання" 01 листопада 2016 року був включений до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України восьмого скликання. Наразі Держстат, згідно із регламентними вимогами, здійснює супроводження цього проекту Закону.

III. Міжнародне співробітництво

У 2016 році Держстат продовжив реалізацію **Угоди про асоціацію між Україною та ЄС** шляхом участі у виконанні загального Плану заходів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р. Крім того, з 2009 року Держстат виконує Порядок денний асоціації Україна-ЄС – спільний документ для практичної підготовки та сприяння в реалізації Угоди про асоціацію. Також з метою наближення до європейських норм і стандартів Держстат разом із іншими державними органами забезпечує виконання планів імплементації актів законодавства ЄС у сфері статистики, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 564-р.

У 2016 році європейські експерти здійснили **Глобальну оцінку національної статистичної системи України** на її відповідність нормам та стандартам ЄС. Структура оцінки, зокрема, передбачала огляд системи у розрізі принципів Кодексу норм європейської статистики (ESCoP), організаційних, структурних та координаційних аспектів, а також за галузевими та багатогалузевими сферами статистики. Отримання остаточного (заключного) звіту за результатами проведеної оцінки очікується наприкінці I кварталу 2017 року.

У звітному році Держстат продовжив участь у роботі Статистичної комісії ООН та Конференції європейських статистиків (КЕС). Одним із суттєвих рішень пленарної сесії КЕС 2016 року стало схвалення **Модельного закону про офіційну статистику** для країн регіону Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії, розробленого з метою вдосконалення правової та інституційної бази статистичних систем країн регіону. У цьому контексті слід зазначити, що Держстат брав активну участь у розробленні, формуванні та опрацюванні проекту Модельного закону про офіційну статистику, який створено відповідно до Фундаментальних принципів офіційної статистики, Кодексу норм європейської статистики та з урахуванням ситуації в країнах регіону.

Крім того, фахівці Держстату були активно залучені до діяльності Статистичного відділу ООН, зокрема до роботи експертних груп з перегляду рекомендацій, розроблених Статистичною комісією ООН, із ведення різних галузей статистики.

Держстат також залучений до роботи **Експертної групи Статистичної панелі у рамках Східного Партнерства**. Зокрема, у 2016 році відбулось Третє панельне засідання, яке було присвячене питанням Кодексу норм європейської статистики та Модельному закону про офіційну статистику, участь у якому взяли також і представники Держстату.

У рамках співробітництва з **Енергетичним Співтовариством** Держстат залучений до діяльності Робочої групи з питань статистики, метою якої є створення єдиного механізму збору енергетичної статистики країн-учасниць Енергетичного Співтовариства, та забезпечення Секретаріату Енергетичного Співтовариства відповідною статистикою в галузі енергетики. У 2016 році в рамках виконання зобов'язань згідно з Договором про заснування Енергетичного Співтовариства Держстат брав участь у 12-му засіданні Робочої групи з питань статистики, у ході якого з представниками Євростату та Секретаріату Енергетичного Співтовариства були обговорені питання збору та необхідності надання інформації щодо цін на електроенергію та природний газ для кінцевих споживачів відповідно до вимог Регламенту ЄС 2016/1952 Європейського парламенту і ради від 26 жовтня 2016 стосовно статистики щодо цін на природний газ та електроенергію, який скасовує дію Директиви 2008/92/ЄС.

Протягом 2016 року фахівці Держстату залучалися до участі в діяльності **Робочої групи з питань моніторингу та оцінки навколишнього середовища, Спільної цільової групи з екологічних показників**, створених ЄЕК ООН з метою формування єдиного механізму збору даних для забезпечення екологічного моніторингу та оцінки в Пан'європейському регіоні. Держстат спільно з Мінприроди продовжив участь у проекті ЄС "Упровадження принципів і практики Спільної системи екологічної інформації в країнах Східного партнерства (ENI SEIS East)", який реалізовується Європейським агентством з охорони навколишнього середовища за участю Євростату з метою нарощування потенціалу з виробництва та розповсюдження екологічних індикаторів, передбачених Керівництвом ЄЕК ООН "Екологічні показники та основані на них оціночні доповіді". В рамках цього проекту, з метою забезпечення створення інформаційної системи екологічної статистики як складової частини національної інформаційної системи охорони навколишнього природного середовища, згідно з принципами європейської спільної системи екологічної інформації, розроблено Методологічні положення щодо формування та поширення Держстатом екологічних показників відповідно до міжнародних стандартів.

Для досягнення мети запровадження у свою діяльність європейських норм і стандартів Держстат здійснює міжнародне **співробітництво** також і на **двосторонньому рівні**. Зокрема, у 2016 році було зроблено перші кроки для започаткування спільного проекту двосторонньої співпраці між Державною службою статистики України та Центральним бюро статистики Королівства Норвегія (Статистика Норвегії), спрямованого на підтримку виробництва якісної статистичної інформації та забезпечення зростаючих потреб

користувачів. Крім того, Держстат у 2016 році ініціював продовження реалізації двостороннього проекту співробітництва з Національним інститутом статистики та економічних досліджень Франції (НІСЕД).

Держстат, як координатор статистичної діяльності в Україні, протягом звітного року забезпечував регулярне **надання офіційної статистичної інформації** до Статистичного відділу ООН шляхом заповнення запитальників з національних рахунків, економічної, соціальної, демографічної та екологічної статистики. Також на щомісячній основі надавалася деталізована інформація щодо експортно-імпортних операцій України з усіма країнами світу для розміщення у базі даних зовнішньої торгівлі Comtrade. Впродовж 2016 року Держстат активно співпрацював з міжнародними організаціями в частині надання останнім офіційних статистичних даних для презентації України в міжнародних статистичних виданнях і базах даних та забезпечення потреб представників цих організацій в Україні.

Більше десятиліття Держстат, як координатор **спеціального стандарту поширення даних** (ССПД МВФ) від України, забезпечує успішне виконання його вимог. За участі Міністерства фінансів і Національного банку України Держстат щорічно проводить спільну роботу зі своєчасного розміщення й актуалізації на веб-сайті ССПД МВФ статистичних даних, метаданих і графіків поширення показників реального, бюджетно-податкового, фінансового та зовнішнього секторів економіки, надаючи широкому світовому загалу ключові макроекономічні показники, зіставні на міжнародному рівні.

IV. Кадрове та фінансове забезпечення

1. Удосконалення системи управління персоналом, підготовки та навчання кадрів

Протягом 2016 року було здійснено низку заходів, пов'язаних із набранням чинності Законом України від 10.12.2015 № 889-VIII "Про державну службу", зокрема, були визначені переліки посад працівників Держстату та його територіальних органів, які виконують функції з обслуговування, працівникам з числа державних службовців перераховано стаж державної служби, встановлено нові надбавки за вислугу років, присвоєно нові ранги державних службовців залежно від категорій посад, які вони обіймають.

Станом на 01.01.2017 штатними розписами органів державної статистики передбачено 8472 посади, фактично працює 7773 особи. Штатна чисельність апарату Держстату та його територіальних органів (без урахування Головного управління статистики в Автономній Республіці Крим та Управління статистики у м. Севастополі) становить 8090 посад, фактична кількість працівників – 7453 особи. Статус державного службовця має 5701 особа (76,5%), із них 1785 осіб обіймають посади керівників, 3916 – спеціалістів, що складає відповідно 31,3% та 68,7% (за попередній звітний період – відповідно 29,6% та 70,4%).

Питома вага жінок, які працюють на посадах державних службовців в органах державної статистики, порівняно із 2015 роком збільшилася на 1 відсотковий пункт та становить 92,8% загальної кількості держслужбовців. Посади керівників різних рівнів зайняті жінками на 88,7%, спеціалістів – на 94,7%.

Щодо освітнього рівня персоналу, то вищу освіту ступеня магістра мають 5304 особи, або 93,0% загальної кількості державних службовців, що на 0,5 відсоткового пункту більше порівняно з даними на попередню звітну дату. Вищу освіту ступеня молодшого бакалавра та бакалавра мають 386 держслужбовців, або 6,8% (проти 7,3% на попередню звітну дату).

Частка державних службовців із вищою освітою, які мають спеціальність за дипломом, що відповідає визначеним у посадових інструкціях вимогам, становить 89,5%, що на 0,9 відсоткового пункту більше порівняно з даними на попередню звітну дату. Питома вага фахівців зі статистики також зросла на 0,3 відсоткового пункту й становить 14,7% із загальної кількості держслужбовців із вищою освітою.



При цьому 1090 держслужбовців (19,1% їх загальної чисельності) мають дві або більше вищі освіти, 13 державних службовців мають науковий ступінь доктора філософії. Крім того, у функціональних органах державної статистики працює 23 доктори наук та 69 докторів філософії.

Що стосується розподілу держслужбовців за стажем роботи в системі, то 13,2% працюють в органах державної статистики до 5 років, 18,2% – від 5 до 10 років і 68,6% – понад 10 років. Крім того, 53,3% керівників та 27,5% спеціалістів працюють в органах державної статистики понад 20 років.

Стосовно вікового складу держслужбовців, то 26,4% із них мають вік до 35 років, 29,7% – від 36 до 45 років, 33,7% – від 46 до 55 років. Також у системі працює 118 державних службовців (2,1% їх загальної кількості), які досягли віку, що дає право на призначення пенсії.

Прийом на роботу нових працівників до органів державної статистики 2016 року здійснювався в установленому законодавством порядку. Усього на посади державних службовців було призначено 191 особу: 147 – на конкурсній основі, 1 – з кадрового резерву, 17 – за результатами стажування та 26 – іншими процедурами.

Звільнено з посад упродовж 2016 року 525 державних службовців, із яких 70 обіймали посади керівників, 455 – спеціалістів. При цьому 17 осіб, або 3,2% усіх звільнених, звільнені у зв'язку зі скороченням штату органів державної статистики, 85 осіб (16,2%) припинили роботу у зв'язку з переведенням до іншої установи. За власним бажанням та угодою сторін вибули 373 особи (71,0%), у тому числі 40 (7,6%) – у зв'язку з виходом на пенсію.

Таким чином, плинність кадрів у 2016 році в цілому серед державних службовців становить 5,6%. У категорії керівників цей показник складає 1,6%, у категорії спеціалістів – 7,4%. В апараті Держстату плинність кадрів серед керівників відсутня, серед спеціалістів – 4,7%.

Професійний розвиток працівників забезпечується шляхом їх підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації.

У 2016 році тривала підготовка та перепідготовка працівників органів державної статистики в Національній академії статистики, обліку та аудиту за заочною та дистанційною формами навчання на пільговій основі. Отримали дипломи різного ступеня за спеціальністю "Прикладна статистика" 10 осіб, близько 30 працівників продовжують навчання. У звітному році академія здійснила перший набір на навчання за спеціальністю "Економіка" (спеціалізації "Прикладна статистика та аналітика", "Офіційна статистика") й органами державної статистики рекомендовано для навчання 7 осіб.

Підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів для системи органів державної статистики у звітному році здійснювала аспірантура Національної академії статистики, обліку та аудиту (за кошти фізичних та юридичних осіб). Загалом у Держстаті (апарат Держстату та ТОД) станом на 01.01.2017 нараховується 12 аспірантів (2 із них вступили до аспірантури у звітному році) та 1 докторант. Переважна більшість зазначених осіб навчається за науковою спеціальністю "Статистика".

Протягом року тривала робота щодо відбору осіб і направлення їх на навчання до Національної академії державного управління при Президентові України та її регіональних інститутів, а також інших вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку магістрів за спеціальністю "Публічне управління та адміністрування". У 2016 році 20 державних службовців органів державної статистики вступили на навчання до зазначених магістратур, чверть із них – це молодь віком до 35 років. Ступінь магістра з державного управління у звітному році отримали 8 працівників. Загалом в органах державної статистики працює 305 магістрів державного управління, із них 303 – державні службовці.

Головним видом підвищення рівня професійної компетентності державних службовців є підвищення кваліфікації, яке включає в себе професійні програми, спеціалізовані навчальні курси, тематичні семінари (постійно діючі та короткострокові, зокрема тренінги). У 2016 році 905 працівників апарату Держстату та його територіальних органів пройшли підвищення кваліфікації в навчальних закладах, закладах післядипломної освіти, спеціалізованих навчальних центрах із видачею відповідних

документів, деякі – неодноразово, за різними видами програм. Крім того, працівники органів державної статистики взяли активну участь у першому турі щорічного Всеукраїнського конкурсу "Кращий державний службовець", а саме 35 державних службовців категорії "Б" і 70 категорії "В". Переможці та лауреати першого туру конкурсу отримали відзнаки Держстату.

Під час реалізації заходів Стратегії-2017 у звітному році продовжувалося створення нормативно-методичної бази відомчої системи підвищення рівня професійної компетентності, зокрема, розроблено проект Порядку організації рівня професійної компетентності в органах державної статистики. Крім цього, у зв'язку із суттєвими змінами в законодавстві про державну службу, було розроблено зміни до Методичних рекомендацій з вивчення потреб у підвищенні рівня професійної компетентності працівників органів державної статистики.

У звітному році в органах державної статистики запроваджено нову форму індивідуально спрямованого фахового навчання – наставництво. Протягом року навчання на робочих місцях під керівництвом наставників пройшли 206 працівників органів державної статистики. У рамках наставництва також запроваджено вивчення вступного навчального курсу для нових працівників, його успішно опанувала переважна більшість новопризначених співробітників.

2. Запобігання та протидія корупції

Діяльність Держстату у 2016 році зосереджувалася на виконанні комплексу завдань і заходів, передбачених Державною програмою щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 265. Узагальнена інформація про стан виконання завдань і заходів цієї програми у 2016 році щоквартально надавалася Міністерству юстиції України та Національному агентству з питань запобігання корупції.

На офіційному веб-сайті Держстату протягом 2016 року створено рубрику "Запобігання проявам корупції". Значним кроком становлення ефективної системи запобігання корупції стало проведення першого етапу електронного декларування. Усі декларанти Держстату подали декларації своєчасно.

3. Результати фінансової діяльності, використання коштів державного бюджету

У 2016 році фінансова діяльність органів державної статистики здійснювалася за бюджетними програмами:

- "Керівництво та управління у сфері статистики";
- "Статистичні спостереження та переписи";
- "Щоквартальна плата домогосподарствам за ведення записів доходів, витрат та інших відомостей під час проведення обстеження умов їх життя";
- "Прикладні розробки, підготовка наукових кадрів у сфері державної статистики".

Видатки державного бюджету у 2016 році для органів державної статистики (з урахуванням змін) були затверджені в обсягах 561,2 млн.грн, у тому числі видатки загального фонду становили 536,3 млн.грн, та спеціального – 24,9 млн.грн, з яких 11,3 млн.грн становить плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю, 13,5 млн.грн – плата за оренду майна бюджетних установ та 0,1 млн.грн – надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна).

Незважаючи на те, що Держстат під час формування показників проекту бюджету надавав обґрунтовані пропозиції щодо збільшення на 32 млн.грн видатків для здійснення окремих напрямів державної статистичної діяльності, затверджені обсяги бюджетних призначень на 2016 рік не забезпечили їх реалізацію, а саме в частині: модернізації автоматизованої системи збирання електронної звітності (7,1 млн.грн), приведення стану захисту інформації в органах державної статистики у відповідність до вимог чинного законодавства шляхом проведення атестації комплексної системи захисту інформації (7,3 млн.грн) та впровадження інтегрованої системи обробки статистичних даних (17,6 млн.грн).

Співвідношення видатків загального фонду у 2016 році складало:

- оплата праці та нарахування на неї – 91,33%;
- оплата енергоносіїв – 5,0%;
- проекти інформатизації – 0,23%;
- прикладні розробки та підготовка наукових кадрів – 0,21%;
- утримання органів державної статистики – 0,67%;

- щоквартальна плата домогосподарствам за ведення записів доходів, витрат та інших відомостей під час проведення обстеження умов їх життя – 1,03%;
- виготовлення бланків форм державних статистичних спостережень – 0,66%;
- обмін інформацією між регіональним та державним рівнями – 0,45%;
- погашення кредиторської заборгованості – 0,42%.

Порівняно з 2015 роком видатки загального фонду державного бюджету у 2016 році були збільшені на 47,5 млн.грн, або на 10%, у частині збільшення призначень на заробітну плату у зв'язку з набранням чинності з 01.05.2016 Законом України "Про державну службу", яким передбачені нові умови оплати праці працівників державних органів і оплати комунальних послуг та енергоносіїв.